

# Karta charakterystyki

## 1. Identyfikacja substancji/preparatu i identyfikacja przedsiębiorstwa

Identyfikacja produktu

Nazwa produktu: Obornik Granulowany Bydłęcy NPK 2-5-2

Zastosowanie substancji/preparatu: Nawóz organiczny granulowany

### Przedsiębiorstwo/ Podmiot odpowiedzialny:

FERTIGO Celina Koch

62-002 Suchy Las ul. Sportowa 19

Telefon alarmowy: 618125036 (w godz. 8.00-16.00)

## 2. Identyfikacja zagrożeń

### 2.1 Zagrożenie dla zdrowia

Zgodnie z Rozporządzeniem WE 1278/2008 i dyrektywy Rady 67/548/EWG nawozy nie są klasyfikowane jako niebezpieczne.

Jednakże przy obchodzeniu się z nim należy zwrócić uwagę na następujące aspekty:

#### **Działanie na skórę**

Dłuższy kontakt może spowodować podrażnienie skóry.

#### **Działanie na oczy**

Wtarty do oczu może spowodować ich podrażnienie.

#### **Połknięcie**

Nie występuje działanie toksyczne przy połknięciu małych ilości.

Połknięcie dużych ilości prowadzi do dolegliwości żołądkowo - jelitowych.

#### **Wdychanie**

Duże stężenie pyłu unoszącego się w powietrzu może spowodować podrażnienie nosa i górnych dróg oddechowych i wywołać takie objawy jak kaszel.

#### **Działanie długotrwałe**

Nie są znane żadne skutki ujemne.

#### **Pożar i produkty rozkładu termicznego**

Wdychanie gazów powstałych podczas rozkładu termicznego może spowodować podrażnienie układu oddechowego.

### 2.2 Środowisko

Ponieważ nawóz zawiera fosfor, w przypadku dużych rozsypów możliwy jest niekorzystny wpływ na środowisko poprzez eutrofizację zamkniętych akwenów wodnych.

### 2.3 Inne

#### **Pożar, podgrzewanie i wybuch**

Nawóz nie jest substancją łatwopalną i nie podtrzymuje palenia.

Przy rozkładzie termicznym może wydzielać się para wodna oraz gazy toksyczne takie jak: amoniak

Zgodnie z Dyrektywą 67/548/EEC składniki zawarte w produkowanych nawozach nie są zaliczane do substancji niebezpiecznych.

Nie podlegają także Ustawie z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84).

Nie są wymienione w załączniku do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 201, poz. 1674).

### 3. Skład i informacje o składnikach

Nawóz organiczny

Skład % (m/m):

NAWÓZ organiczny NPK 4-3-3

2% – azotu (N) całkowitego

5% – pięciotlenku fosforu (P<sub>2</sub>O<sub>5</sub>)

2% – tlenku potasu (K<sub>2</sub>O)

Numer CAS: nie dotyczy

Numer WE: nie dotyczy

Wzór chemiczny: nie dotyczy

### 4. Pierwsza pomoc

#### 4.1 Produkt

##### **Kontakt ze skórą**

Umyć skażone miejsce wodą i mydłem.

##### **Kontakt z oczami**

Przemywać oczy dużą ilością wody, przez co najmniej 10 minut. Jeśli podrażnienie nie ustępuje udzielić pomocy lekarskiej.

##### **Połknięcie**

Nie wywoływać wymiotów.

Podać wodę lub mleko do wypicia.

Udzielić pomocy lekarskiej, jeśli została połknięta większa ilość.

##### **Wdychanie**

Usunąć poszkodowanego z zapyłonego terenu.

Udzielić pomocy lekarskiej, jeśli wystąpią objawy chorobowe.

#### 4.2 Pożar i produkty rozkładu

##### **Kontakt ze skórą**

Umyć skażone miejsce wodą i mydłem.

##### **Wdychanie**

Usunąć poszkodowanego z obszaru wydzielania się gryzących dymów.

Zapewnić poszkodowanemu ciepło i odpoczynek nawet, jeśli nie występują objawy zatrucia.

Osoby, które były narażone na wdychanie gazów powstałych w wyniku termicznego rozkładu nawozu powinny natychmiast otrzymać pomoc lekarską.

### 5. Postępowanie w przypadku pożaru

Nawóz nie jest substancją łatwopalną i nie podtrzymuje palenia.

W przypadku pożaru dozwolone wszystkie środki gaśnicze włącznie z wodą.

**Specjalne zagrożenia podczas pożaru:**

Preparat nie jest łatwopalny. Podczas pożaru z udziałem nawozu mogą powstawać toksyczne produkty rozkładu:  $\text{NH}_3$ ,  $\text{CO}_2$ .

**Środki ochrony indywidualnej dla strażaków:**

Sprzęt izolujący drogi oddechowe.

**6. Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska**

Wszystkie rozsypy nawozu powinny być natychmiast uprzątnięte i umieszczone w czystym specjalnie oznakowanym pojemniku. W zależności od stopnia i rodzaju zanieczyszczenia wykorzystać uprzątnięty nawóz do celów rolniczych.

Zachować ostrożność aby uniknąć zanieczyszczenia wód lub kanałów ściekowych i powiadomić odpowiednie organy władzy w przypadku przypadkowego ich zanieczyszczenia.

**7. Postępowanie z substancją/preparatem i jej/jego magazynowanie**

**7.1 Obchodzenie się z preparatem**

Unikać nadmiernego tworzenia się pyłów. Unikać niepotrzebnego wystawiania na powietrze atmosferyczne, aby zapobiec wchłanianiu wilgoci. Przy obchodzeniu się produktem przez dłuższy okres czasu ubierać odpowiednią odzież ochronną, np. rękawice ochronne.

**7.2 Magazynowanie**

Utrzymywać produkty z dala od źródeł ciepła i ognia.

Przechowywać z dala od materiałów wymienionych w p. 10.3.

Budynki przeznaczone do magazynowania powinny być suche i dobrze wentylowane.

Utrzymywać czystość w pomieszczeniach magazynowych.

**7.3. Specyficzne zastosowania: nie dotyczy**

**8. Kontrola narażenia i środki ochrony indywidualnej**

**8.1 Najwyższe dopuszczalne stężenia na stanowiskach pracy**

Najwyższe dopuszczalne stężenie (NDS) - pyły całkowite: 10 mg/m<sup>3</sup>

Zalecane wartości przez ACGIH (Amerykańską Konferencję Rządowych Higienistów Przemysłowych 1995-1996) dla cząstek stałych wdychanych: TLV/TWA (Najwyższe Dopuszczalne Stężenie przy pracy 8h/dobę): 10 mg/m<sup>3</sup>.

**8.2. Kontrola narażenia**

Unikać wysokiego stężenia pyłów i tam, gdzie jest to konieczne zapewnić wentylację. **NIE PALIĆ W MIEJSCU PRACY.** Nie jeść i nie pić podczas pracy z produktem. Dokładnie umyć ręce wodą z mydłem po zakończeniu pracy, przed jedzeniem, paleniem, korzystaniem z toalety.

**8.2.1. Kontrola narażenia w miejscu pracy**

**a) Ochrona dróg oddechowych** W zalecanych warunkach nie jest wymagana

**b) Ochrona rąk** Nosić rękawice ochronne

**c) Ochrona oczu** Nosić okulary ochronne, gogle

**d) Ochrona skóry** Nosić roboczą odzież ochronną

**8.2.2. Kontrola narażenia środowiska**

Nie dopuszczać do przedostawania się produktu do kanalizacji i wód powierzchniowych.



## 9. Właściwości fizyczne i chemiczne

**Postać:** granulki

**Zapach:** charakterystyczny dla obornika

**Barwa:** brązowa, ciemnobrązowa

**Wartość pH (20°C)** 7,10±0,5

**Gęstość nasypowa(20°C)** 0,720 g/cm<sup>3</sup>

**Przewodnictwo:** 5μS/cm

## 10. Stabilność i reaktywność

### Stabilność

Stabilny podczas magazynowania, manipulacji i stosowania w normalnych warunkach.

### 10.1 Warunki, których należy unikać

Zanieczyszczenie materiałami niepożądanymi (patrz p.10.3).

Niepotrzebne narażanie na działanie warunków atmosferycznych.

Bliskość źródeł ciepła lub ognia.

### 10.2 Czynniki, których należy unikać

Silne kwasy, zasady, podchloryn sodu

### 10.3 Niebezpieczne produkty rozpadu

Podczas reakcji z zasadami oraz materiałami alkalicznymi takimi jak wapno wydziela się amoniak gazowy

## 11. Informacje toksykologiczne

### Kontakt przez skórę i oczy:

Na skórę i śluzówkę oka może działać alergicznie.

### Połyknięcie:

Niewielkie ilości preparatu nie powodują zatrucia, spożycie większych ilości może prowadzić do zaburzeń żołądkowo-trawiennych.

## 12. Informacje ekologiczne

### 12.1 Ekotoksyczność:

Posiada niską toksyczność wodną.

### 12.2 Mobilność:

Wolno przechodzi do wód gruntowych.

### 12.3 Trwałość i zdolność do rozkładu:

Całkowicie biodegradowalny w glebie i wodzie.

### 12.4 Zdolność do bioakumulacji:

Niski potencjał bioakumulacji.

## 13. Postępowanie z odpadami

Sposób postępowania z odpadami powinien odbywać się zgodnie z obowiązującymi w przedsiębiorstwie i kraju przepisami.

Przestrzegać przepisów ustawy z dnia 11 maja 2001r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz.U. nr 63, poz. 638 z późniejszymi zmianami)

Przestrzegać przepisów ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z dnia 20 czerwca 2001 r.)

Klasyfikacja odpadów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. Nr 112, poz. 1206).

#### **14. Informacje o transporcie**

Nawozy nie są klasyfikowane, to znaczy nie są uważane za materiały niebezpieczne zgodnie z Pomarańczową Księgą ONZ i międzynarodowymi kodami transportowymi, np. RID, ADR, IMDG

#### **Identyfikacja i oznakowanie w transporcie:**

Nie podlega przepisom ADR, RID i IMDG.

#### **Oznakowanie środków transportu i opakowań jednostkowych:**

Oznakowanie identyfikacyjne nawozu zgodne z Rozporządzeniem (WE) nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. w sprawie nawozów - zgodnie z wzorem etykiety

#### **15. Informacje dotyczące przepisów prawnych**

##### **15.1 Przepisy Unii Europejskiej**

Rozporządzenie (WE) nr 1069/2009 z 21 października 2009 r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi.

Rozporządzenie (WE) NR 1907/2006 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE;

Rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 Parlamentu europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003r. w sprawie nawozów (Dz. Urz. UE L 304 z 21.11.2004). Rozporządzenie (WE) nr 1069/2009 Parlamentu europejskiego i Rady z dnia 29 października 2009r. w sprawie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi

##### **15.2 Przepisy krajowe**

###### **USTAWY**

Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz.U.01.11.84 z późniejszymi zmianami);

Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych. (Dz.U. 01.63.638 z późniejszymi zmianami)

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U.01.62.628 z późniejszymi zmianami);

Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz.U. 2002 nr 199 poz. 1671 z późniejszymi zmianami);

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U.01.62.628 z późniejszymi zmianami);

Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U.07.147.1033)

###### **ROZPORZĄDZENIA**

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowisku pracy Dz.U.02.217.1833 z późniejszymi zmianami);

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U.05.201.1674);

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz.U.03.171.1666 z późniejszymi zmianami);

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 marca 2009 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz niektórych preparatów chemicznych (Dz.U.09.53.439);

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 marca 2003 r. w sprawie sposobu oznakowania miejsc, rurociągów oraz pojemników i zbiorników służących do przechowywania lub zawierających substancje niebezpieczne lub preparaty niebezpieczne (Dz.U.03.61.552).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. 01.112.1206)

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 czerwca 2008 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu (Dz.U.08.119.765)



sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz.U.08.80.479)  
Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 maja 2001 w sprawie szczegółowego sposobu zamieszczania informacji dotyczącej identyfikacji nawozów, sposobu ich pakowania, dopuszczalnych tolerancji zawartości składników nawozowych nawozach mineralnych, sposobu pobierania próbek i metod badania nawozów mineralnych oraz wartości zanieczyszczeń (Dz.U..01.91.1016);  
Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu i magazynowaniu środków ochrony roślin oraz nawozów mineralnych i organiczno-mineralnych (Dz.U.02.99.896 z późniejszymi zmianami);  
Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowisku pracy (Dz.U.02.217.1833 z późniejszymi zmianami);  
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U.05.201.1674);  
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz.U.03.171.1666 z późniejszymi zmianami);  
Obwieszczenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 13 maja 2004 w sprawie listy akredytowanych laboratoriów upoważnionych do wykonywania badań nawozów (M.P.04.23.404);

**Znaki ostrzegawcze:** Nie dotyczy.

**Zwroty S i R:** Nie dotyczy

**Symbole ostrzegawcze:** Nie dotyczy.

#### **16. Inne informacje**

Niniejsza karta została zaktualizowana zgodnie z załącznikiem II Rozporządzenia (WE) 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów.

Wykorzystano informacje zawarte w opracowaniu EFMA (European Fertilizers Manufacturers' Association) „Guidance for the Compilation of Safety Data Sheets for Fertilizers Materials” oraz w bazie danych ESIS - European Chemical Substances Information System oraz w Normie Zakładowej.

Informacje zawarte w niniejszym arkuszu bezpieczeństwa podane są w dobrej wierze a ich dokładność oparta jest na aktualnej wiedzy o substancji / preparacie. Nie oznacza to zgody na odpowiedzialność prawną jakiegokolwiek osoby reprezentującej przedsiębiorstwo za skutki wynikłe z właściwego lub niewłaściwego wykorzystania zawartych informacji w szczególnych okolicznościach.